

ביצה פרק ראשון ביצה

ה:

תורה אור

מסורת הש"ס

1. ויאמר אל הקם היו נכבדים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה: שמות יט טו 2. לך אמר לרוב שבנו לבם לאליהם: רברים ה' כו 3. לא תגע בו יד כי שקול יסקל או ירה ירה אם בדיקה אם איש לא ידעה במשך היבל והקוה ועלו ברה: שמות יט יג 4. ואיש לא יעלה עקר וגם איש אל ידא בכל הרהר גם הצאן והבקר אל ירע אל מול הרהר: שמות לר ג והוא:

ובקש ר' אביעור להפקירו לעניים. וא"ת אי קסבר קדושה ראשונה קדשה לעשה ולא קדשה לעמד לנא א"כ מה הריומו עניים בזה הא היו זריכין לפדותו קודם אכילה שהרי לא היה חומה לירושלים ולא היו יכולין לאלכו בשום מקום רק לפדותו קודם אכילה וי"ל לפרש"י ינחא דפי' קדושה ראשונה אלוה' דרבי אלעזר קדשה לעמד לנא א"כ יכולין העניים להניח פירות לירושלים ולאכלן שם בלא פרייה אי נמי אפילו ס"ל לא קדשה לעמד לנא מ"מ היו מרויחין העניים דהא הקדש שיה מנה שאללו על שיה פרוטה מחולל ואפילו לכתמיהה בזמן הזה כדל"י בערכין (דף כט. ע"ג):

מבוא רש"י

ובקש להפקירו לעניים שיטלו שם פירות ויאלטו שם, שהיה עליו עובד להעלותן (דף כ"א). והתירוהו. ולעולם הדמים, דבין דמיה ירושלים לא שבו לה המיס העברה משנה (שם). הלבחא כותיה דרב בהני תלת. שאמר לענין יבנה וז משנה לר"ע, ולקמיה בשני ימים טובים של גלות תתק להקל והשלטי בשני ימים של כל השנה תתק להחמיר (הג"ח ע"ג).

ובקש להפקירו לעניים. וא"ת אי קסבר קדושה ראשונה קדשה לעשה ולא קדשה לעמד לנא א"כ מה הריומו עניים בזה הא היו זריכין לפדותו קודם אכילה שהרי לא היה חומה לירושלים ולא היו יכולין לאלכו בשום מקום רק לפדותו קודם אכילה וי"ל לפרש"י ינחא דפי' קדושה ראשונה אלוה' דרבי אלעזר קדשה לעמד לנא א"כ יכולין העניים להניח פירות לירושלים ולאכלן שם בלא פרייה אי נמי אפילו ס"ל לא קדשה לעמד לנא מ"מ היו מרויחין העניים דהא הקדש שיה מנה שאללו על שיה פרוטה מחולל ואפילו לכתמיהה בזמן הזה כדל"י בערכין (דף כט. ע"ג):

ובקש להפקירו לעניים אמרו לו תלמידיו רבי כבר נמנו עליך חבריך והתירוהו^א מאן חבריך רבן יוחנן בן זכאי טעמא דנמנו הא לא נמנו לא מאי ואומר ה"ק מכדי כתיב יהיו נכונים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה י"ך אמור להם שובו לכם לאהליכם למה לי שמע מינה כל דבר שבמנין צריך מנין אחר להתירו וכי תימא למצות עונה הוא דאתא ת"ש במשוך היובל המה יעלו בהר מכדי כתיב יגם הצאן והבקר אל ידעו אל מול הרהר שהוא במשוך היובל למה לי שמע מינה דבר שבמנין צריך מנין אחר להתירו וכי תימא הני מילי בדאורייתא אבל בדרבנן לא ת"ש כרם רבועי והא כרם רבועי דרבנן וקאמרי ליה כבר נמנו עליך חבריך והתירוהו וכי תימא ביצה נמי אמנו עליה רבן יוחנן בן זכאי ושרייה כי אמנו אעדות אביצה לא אמנו א"ל אביי אמו ביצה במנין מי הואי ביצה בעדות תליא מלתא אחר עדות אחר ביצה אשתרי עדות אשתרי ביצה רב ארא רוב שלמן תרויהו מבי כלוחית אמרי אף מתקנת רבן יוחנן בן זכאי ואילך ביצה אסורה מ"מ מהרה יבנה בית המקדש ויאמרו אשתקד מי לא אכלנו ביצה ביום טוב שני השתא נמי ניכול ולא ידעי דאשתקד שתי קדושות הן והשתא קדושה אחת היא אי הכי עדות נמי לא נקבל מ"מ מהרה יבנה בית המקדש ויאמרו אשתקד מי לא קבלנו עדות החדש כל היום כולו השתא נמי נקבל הכי השתא רבא מסורה לב"ד ביצה לכל מסורה רבא אפר אף מתקנת רבן יוחנן בן זכאי ואילך ביצה אסורה מי לא מודה רבן יוחנן בן זכאי שאם באו עדים מן המנחה ולמעלה^ב שנהדגין אותו היום קדש ולמחר קדש ואמר רבא ה"הלבחא כותיה דרב בהני תלת בין לקולא בין לחומרא אמר

ובקש להפקירו לעניים אמרו לו תלמידיו רבי כבר נמנו עליך חבריך והתירוהו^א מאן חבריך רבן יוחנן בן זכאי טעמא דנמנו הא לא נמנו לא מאי ואומר ה"ק מכדי כתיב יהיו נכונים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה י"ך אמור להם שובו לכם לאהליכם למה לי שמע מינה כל דבר שבמנין צריך מנין אחר להתירו וכי תימא למצות עונה הוא דאתא ת"ש במשוך היובל המה יעלו בהר מכדי כתיב יגם הצאן והבקר אל ידעו אל מול הרהר שהוא במשוך היובל למה לי שמע מינה דבר שבמנין צריך מנין אחר להתירו וכי תימא הני מילי בדאורייתא אבל בדרבנן לא ת"ש כרם רבועי והא כרם רבועי דרבנן וקאמרי ליה כבר נמנו עליך חבריך והתירוהו וכי תימא ביצה נמי אמנו עליה רבן יוחנן בן זכאי ושרייה כי אמנו אעדות אביצה לא אמנו א"ל אביי אמו ביצה במנין מי הואי ביצה בעדות תליא מלתא אחר עדות אחר ביצה אשתרי עדות אשתרי ביצה רב ארא רוב שלמן תרויהו מבי כלוחית אמרי אף מתקנת רבן יוחנן בן זכאי ואילך ביצה אסורה מ"מ מהרה יבנה בית המקדש ויאמרו אשתקד מי לא אכלנו ביצה ביום טוב שני השתא נמי ניכול ולא ידעי דאשתקד שתי קדושות הן והשתא קדושה אחת היא אי הכי עדות נמי לא נקבל מ"מ מהרה יבנה בית המקדש ויאמרו אשתקד מי לא קבלנו עדות החדש כל היום כולו השתא נמי נקבל הכי השתא רבא מסורה לב"ד ביצה לכל מסורה רבא אפר אף מתקנת רבן יוחנן בן זכאי ואילך ביצה אסורה מי לא מודה רבן יוחנן בן זכאי שאם באו עדים מן המנחה ולמעלה^ב שנהדגין אותו היום קדש ולמחר קדש ואמר רבא ה"הלבחא כותיה דרב בהני תלת בין לקולא בין לחומרא אמר

נמי מההוא קרא ילפינן דתניא רבי יוסי אומר לא מקומו של אדם מבדו אלא הוא המכר מקומו של זמן שהשינה יתה בער אמהה תורה גם האן והבקר אל ידעו וגו' נסתלקה שכינה אמהה תורה במשך היובל המה יעלו צהר. הלכך למה ליה לכתוב בדיא המה יעלו ולא אישתרי ממילא מדוקיא דההר ההוא ש"מ לר"ך מנין אחר להמירו כו': הני מילי בדאורייתא. באיסור שילא מפי הגבורה הורכבו לשמוע היתר מפיו אכל בזמנין דרבנן לא בעינן שריותא בדיא אלא מכללא: ס"פ כרם רבועי. דהא דהור"ך להעלות פירות עלמן במהלך יום^א דרבנן הוא וקא צעי מנין ואע"ג דליא למשרייה מכלל: וס"פ ביצה נמי וכו'. השתא דהר רב יוסף לאסקוי מלתא דלמרי^ב אף מתקנת רבן יוחנן בן זכאי ואילך ביצה אסורה: ביצה במנין מי הואי. כלום החכמה במנין הראשון לאוסרה: מה עדין יבנה בים המקדש. ומחזיר תקנה ראשונה שלא לקבל עדות אלא עד המנחה: מסורה לב"ד. אין מקקן להם אלא ב"ד והם יודעין טעמו של דבר ולא יעשו: לכל מסורה. ליד הכל היא צאה ואין הכל באין לישאל וסומכין על מנהג: מי לא מודה כו'. אע"ג דתקן לקבל עדות החדש כל היום להיות מונין למועדות מן הראשון ואפילו צאו עדים לאחר המנחה אצל מלפנות י"ע שני לא נעקרה תקנה ראשונה ממקומה: אמר

ובקש להפקירו לעניים אמרו לו תלמידיו רבי כבר נמנו עליך חבריך והתירוהו^א מאן חבריך רבן יוחנן בן זכאי טעמא דנמנו הא לא נמנו לא מאי ואומר ה"ק מכדי כתיב יהיו נכונים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה י"ך אמור להם שובו לכם לאהליכם למה לי שמע מינה כל דבר שבמנין צריך מנין אחר להתירו וכי תימא למצות עונה הוא דאתא ת"ש במשוך היובל המה יעלו בהר מכדי כתיב יגם הצאן והבקר אל ידעו אל מול הרהר שהוא במשוך היובל למה לי שמע מינה דבר שבמנין צריך מנין אחר להתירו וכי תימא הני מילי בדאורייתא אבל בדרבנן לא ת"ש כרם רבועי והא כרם רבועי דרבנן וקאמרי ליה כבר נמנו עליך חבריך והתירוהו וכי תימא ביצה נמי אמנו עליה רבן יוחנן בן זכאי ושרייה כי אמנו אעדות אביצה לא אמנו א"ל אביי אמו ביצה במנין מי הואי ביצה בעדות תליא מלתא אחר עדות אחר ביצה אשתרי עדות אשתרי ביצה רב ארא רוב שלמן תרויהו מבי כלוחית אמרי אף מתקנת רבן יוחנן בן זכאי ואילך ביצה אסורה מ"מ מהרה יבנה בית המקדש ויאמרו אשתקד מי לא אכלנו ביצה ביום טוב שני השתא נמי ניכול ולא ידעי דאשתקד שתי קדושות הן והשתא קדושה אחת היא אי הכי עדות נמי לא נקבל מ"מ מהרה יבנה בית המקדש ויאמרו אשתקד מי לא קבלנו עדות החדש כל היום כולו השתא נמי נקבל הכי השתא רבא מסורה לב"ד ביצה לכל מסורה רבא אפר אף מתקנת רבן יוחנן בן זכאי ואילך ביצה אסורה מי לא מודה רבן יוחנן בן זכאי שאם באו עדים מן המנחה ולמעלה^ב שנהדגין אותו היום קדש ולמחר קדש ואמר רבא ה"הלבחא כותיה דרב בהני תלת בין לקולא בין לחומרא אמר

נמי מההוא קרא ילפינן דתניא רבי יוסי אומר לא מקומו של אדם מבדו אלא הוא המכר מקומו של זמן שהשינה יתה בער אמהה תורה גם האן והבקר אל ידעו וגו' נסתלקה שכינה אמהה תורה במשך היובל המה יעלו צהר. הלכך למה ליה לכתוב בדיא המה יעלו ולא אישתרי ממילא מדוקיא דההר ההוא ש"מ לר"ך מנין אחר להמירו כו': הני מילי בדאורייתא. באיסור שילא מפי הגבורה הורכבו לשמוע היתר מפיו אכל בזמנין דרבנן לא בעינן שריותא בדיא אלא מכללא: ס"פ כרם רבועי. דהא דהור"ך להעלות פירות עלמן במהלך יום^א דרבנן הוא וקא צעי מנין ואע"ג דליא למשרייה מכלל: וס"פ ביצה נמי וכו'. השתא דהר רב יוסף לאסקוי מלתא דלמרי^ב אף מתקנת רבן יוחנן בן זכאי ואילך ביצה אסורה: ביצה במנין מי הואי. כלום החכמה במנין הראשון לאוסרה: מה עדין יבנה בים המקדש. ומחזיר תקנה ראשונה שלא לקבל עדות אלא עד המנחה: מסורה לב"ד. אין מקקן להם אלא ב"ד והם יודעין טעמו של דבר ולא יעשו: לכל מסורה. ליד הכל היא צאה ואין הכל באין לישאל וסומכין על מנהג: מי לא מודה כו'. אע"ג דתקן לקבל עדות החדש כל היום להיות מונין למועדות מן הראשון ואפילו צאו עדים לאחר המנחה אצל מלפנות י"ע שני לא נעקרה תקנה ראשונה ממקומה: אמר

נמי מההוא קרא ילפינן דתניא רבי יוסי אומר לא מקומו של אדם מבדו אלא הוא המכר מקומו של זמן שהשינה יתה בער אמהה תורה גם האן והבקר אל ידעו וגו' נסתלקה שכינה אמהה תורה במשך היובל המה יעלו צהר. הלכך למה ליה לכתוב בדיא המה יעלו ולא אישתרי ממילא מדוקיא דההר ההוא ש"מ לר"ך מנין אחר להמירו כו': הני מילי בדאורייתא. באיסור שילא מפי הגבורה הורכבו לשמוע היתר מפיו אכל בזמנין דרבנן לא בעינן שריותא בדיא אלא מכללא: ס"פ כרם רבועי. דהא דהור"ך להעלות פירות עלמן במהלך יום^א דרבנן הוא וקא צעי מנין ואע"ג דליא למשרייה מכלל: וס"פ ביצה נמי וכו'. השתא דהר רב יוסף לאסקוי מלתא דלמרי^ב אף מתקנת רבן יוחנן בן זכאי ואילך ביצה אסורה: ביצה במנין מי הואי. כלום החכמה במנין הראשון לאוסרה: מה עדין יבנה בים המקדש. ומחזיר תקנה ראשונה שלא לקבל עדות אלא עד המנחה: מסורה לב"ד. אין מקקן להם אלא ב"ד והם יודעין טעמו של דבר ולא יעשו: לכל מסורה. ליד הכל היא צאה ואין הכל באין לישאל וסומכין על מנהג: מי לא מודה כו'. אע"ג דתקן לקבל עדות החדש כל היום להיות מונין למועדות מן הראשון ואפילו צאו עדים לאחר המנחה אצל מלפנות י"ע שני לא נעקרה תקנה ראשונה ממקומה: אמר